

Az egyházközség vezetése szeretett volna mozi engedélyt kérni a kultúrház számára, hogy a templom, építési és fenntartási költségeit biztosítsa, de ekkor egy erkölcsi testületnek (egyházközség) az állami rendelet szerint erre nem volt lehetősége. Az illetékesek tanácsára a közösség pár lelkes híve összefogott és KFT-t alapított „Glória” néven, az Egyházmegyei Hatóság támogatásával. 10.000 pengő alaptőkével, azzal a kikötéssel, hogy a megnyitandó mozgóképi színház tiszta bevétele kizárólag az emléktemplom ügyét szolgálja. A Magyar Királyi Belügyminisztérium az engedélyt megadta. Vasárnaponként délután négy, hétköznap három előadás lett engedélyezve.

Kéri Nándor püspöki tanácsos plébános és *Pálos Lajos* MÁV. műszaki főtanácsos végzik a mozi vezetését. November 7-én volt az első előadás. Az előadás előtt Prohászka Ottokár temetéséről szóló filmet mutatták be, majd a Néma vár c. nagyfilmet. Levetítették Shvoy püspök atya amerikai útjáról készült filmet. Szabó János amerikai magyar plébános által felvett filmekhez maga a felvevő mondta a kísérő szöveget. A legmodernebb gépeket használják. Szűcs István kipróbált mozigépész a kezelője. Később a mozi tiszta bevétele 8.000 pengő volt.

Dec.31. Meghirdetik 1938-ra a Szent István Jubileumi Évet. Szent királyunk halálának 900 éves évfordulójára.

1938

Ebben az évben lesz Magyarországon a 34. Eucharisztikus Világkongresszus Budapesten. Prohászka Ottokár áttemetése Székesfehérváron valamint, Szent István halálának 900. évfordulója és a Szent Jobb országjárása az Aranyvonaton.

A templombelsőben erre az alkalomra készülnek el, a mai padok keményfából. A vasúttól a MÁV raktárból önköltségi áron kapják a tölgyfa faanyagát - az egyházközség tagjainak 80 % a vasúthoz kötődik. A 68 db. padot *Kiss Dezső* építésmérnök tervezte és *Kornse* és *Steiner* bútor asztalosok készítették. (15.000 P.) A padokat meg lehetett vásárolni méretüktől függően 100, 150, 200 pengőbe kerültek. Az adományozókat a padokon kis réztáblákkal jelölték, névsort lásd függelékben.

Özv. *Rétfalvy Molnár Elekné* két kandelábert ajándékozott a Prohászka sírhoz 1.600 P értékben. Ledo Béla bp.-i egyházi műtővös munkája. *Say József* (MÁV gépészmérnök) és neje az egész templomon végig érő vörös futószőnyeget ajándékozott. (A háborúban elvész)

Ekkor készülnek el a kör alakú freskók 14 m magasan a kupola alatt. *Leszkovszky György* díszítő művész freskói az Árpád - házi szentekről 8 db és a Patróna Hungária a főoltár felett. Ezeket szintén meg lehet vásárolni 400 pengőért (lásd függelék). A „Patróna Hungária” freskót az egyházközség ajándékozta Kéri Nándornak 25 éves jubileuma alkalmából (800 P.) értékben.

A belügyminiszter 15 évre engedélyt adott a Glória mozi működtetésére. A háború miatt sajnos csak szűk 7 év lett belőle.

Prohászka püspök úr ünnepén zarándoklat volt sírjához a Hosszú temetőbe *Kisteleki István* kanonok plébános beszélt és mondta a litániát. Ez volt az utolsó temető zarándoklat. Kiírják a pályázatot az orgona építésére.

Az országos nőegylet Fehérváron ülésezett gróf *Apponyi Albertné* elnökletével a városháza dísztermében. *Víg Albertné* szép beszéd keretében adta át templomunk plébánosának Kéri Nándornak azt a remek oltárterítőt, amit 3 évi munkával a „Művészet és Művelődés Magyar Nők Köre” készített 100 nő részvételével, a nagy püspök iránt való tiszteletből a Prohászka Templom részére. Az oltárterítő 100 kocka kézimunkából állt minden részét más-más hölgy készítette. Kéri Nándor szép beszédben köszönte meg és vette át az igen értékes ajándékot. (Valószínű a háborúban nyoma vész)

Január végén a vasutas családok részére lelkigyakorlat volt szentbeszéddel, Kéri Nándor tartotta. Vasárnapi szentmisét Bergendy János püsp. irodaigazgató mondta szentbeszéddel. Ezen a misén volt tridium, a vasutaság közös szentáldozásával.

A férfiak részére március 17-én Eucharisztikus Díszközgyűlést tartottak a Szent István teremben, ahol elhangzott gr. *Széchenyi Viktor* hitvalló nyitó beszéde és *Csitáry G. Emil* polgármester a hűségnyilatkozat fogadalmá.

Május 9 -ig lehetet jelentkezni a plébániáról azoknak, akik az Eucharisztikus Kongresszus főünnepére kedvezményes különvonattal szándékoztak utazni.

A plébánia kiköltözik a Gyümölcs utcából a Kölcsey u. 3. sz. alá, szemben a Glória mozival az új plébánia felépítéséig.

Ez az év sokáig emlékezetes marad a fehérváriaknak. Nemcsak az Eucharisztikus Kongresszus és a Szt. István ünnepe a Szt. Jobbal, hanem a szentemlékü Prohászka Ottokár püspöknek az Emléktemplomba való helyezése, valamint a Szent István ünnepének törvénybe iktatása is városunkban történik.

Az ünnepekre elkészül a templom „égőfüzérés” kivilágítása. A kupolát 3 sorban villanykörte füzérekkel világítják ki. A templom minden szombat, vasárnap és ünnepnapok estéin ki van világítva.

A 34. Eucharisztikus Világkongresszusra XI. Piusz pápa külön pápai legátusként küldte *Pacelli Eugene* bíborost saját képviselőjében. Május 23-án 8.45-kor érkezett vonattal a székesfehérvári állomásra, ahol 5000 fő lelkes közönség várta már a díszes különvonatból leszálló pápai legátust. Shvoy Lajos megyéspüspök és gróf *Teleki Pál* kultuszminiszter a kormányzó és a kormány nevében üdvözölték

Május 30-án XI. Piusz pápa bazilika minor rangra emelte a fehérvári Székesegyházat. Ezen a napon volt Prohászka Ottokár püspök hamvainak exhumálása a Hosszú temető kápolnájában. Az egyházközség részéről Kéri Nándor plébános és Vadász József világi elnök volt jelen. A kriptá falát kibontották és úgy emelték ki a kettős koporsót. A külső koporsó a kriptá nedvessége miatt korhadt volt. A belső koporsóval együtt a hamvakat áthelyezték az új érc és tölgyfa koporsóba és hivatalosan lezárták. A korhadt régi koporsó deszkáit visszafalazták.

10.000 hívő ember gyertyás, fáklyás serege kísérte a koporsót a Palotai út, az akkori Nagy Sándor utca (ma Ady E u.) és Nándor utcán (ma Fő utca) át a Városház térre és onnan a Székesegyházba. Aznap éjfélig, majd másnap estig róhatták le kegyeletüket a hívek, majd át vitték a Szent Anna kápolnába, hogy a Székesegyházat elő készítsék a másnapi Szt. István ünnepre és a Szent Jobb fogadására

A koporsót letakarták a Katolikus Nőszövetség által készített és ajándékozott nemzeti színű nehézselyem lepellel, behímzett **Ottokár címerrel** és latin jelmondatával - **DUM SPIRÓ SPERO**— fordítása: Amíg élek, remélek. A lepel másik oldalára hímzett szöveg első szava „**Apostolus et praeceptor Hungariae**” A zászló jelenleg az Egyházmegyei Múzeumban van.

Másnap talpon volt a város hívő serege, hiszen kettős ünnep volt a városban. Reggel a Szent Jobb érkezett különvonaton (Aranyvonat), délután pedig a nagy püspök került végső nyughelyére, emléktemplomába.

Shvoy Lajos püspök hálaadó imát mondott az ereklyék előtt, az ima szövegét *Mezgár Lajos* írta – Shvoy püspök úr elvégezte a beszentelés szertartását, majd hatlovas gyászkocsi hozta a koporsót az emléktemplomhoz. A koporsó után a családtagok, a püspökök és főpapok majd az országgyűlés elnöke, vezető miniszterek, díszmagyaros főurak, polgári és katonai méltóságok és 20.000 hívő sereg a városból és az egyházmegyéből. Az elkészült síremlék (Orbán Antal alkotása) már várta nagy püspökét.

A templom előterében az oszlopok között díszes emelvényre – katafalk - helyezték a koporsót. Az utolsó beszentelést *Serédi Jusztján* hercegprímás végezte. A gyászbeszédet dr. *Glattfeldel Gyula* csanádi püspök mondta, aki az első gyászbeszédet is 1927 ápr. 5-én az egyetemi templomban Budapesten.

Prohászka Ottokár nem dalolta el minden énekét... zengett a püspök érces hangja. (...) Hamvai olyan szembeöltő helyen pihenjenek, ahova az egész ország könnyen eltalál, hogy tőle ihletet és az élet küzdelmei között kitartást merítsen. A tanítás pedig, melyet nemzetünk nagy apostola elnémult ajakkal, de egyéniségén annál parázslóbb módon jelentkező erejével hirdet, mindenekelőtt bátorság. Prohászka Ottokár sohasem tüntetett, hanem helyt állt (...) Legyen ez a templom a csendes kegyelet zárandok otthona, ahol az emberek megértik az égből hangzó szót.

A fehérvári egyházközségek világi elnökei vállukra emelték a koporsót, a hercegrímás imája után elhelyezték a márvány szarkofágban, melynek felirata magyarul: „Magyarország apostola és tanítója 1858-1905-1927.” A szarkofág szövegének szerzője dr. *Schütz Antal* piarista professzor, egyetemi tanár, aki Prohászka Ottokár műveit 25 kötetben a halála után sajtó alá rendezte.

Kéri Nándor plébános úr így ír erről a napról: „*Ez a felejthetetlen nap emléke élni fog a szívekben tovább. Ez a nap egyházközségünk boldog napja volt és büszkesége.*”

Az áttemetésen képviseltette magát a református egyház is. (A püspök úr halálakor az első koszorút Ravasz László református püspök küldte.)

Miután templomunkba került a királyi lelkületű, szent életű, Isten „Trubadúrja” Prohászka Ottokár hamvai, óriási zárandoklat indul meg, az ország minden részéről jöttek a hívek kegyeletüket leróni. Jún.1-vel az új Várkörutat Prohászka Ottokár útnak nevezik.

Nyáron, az egyházközségünk egy fiatal tagja *Takács László* VI. gimnazista és barátja *Deák Pál* tragikus körülmények között vízbe fulladtak a velencei tóba. A városban jelenleg csak az egyházközségi célokat szolgáló „Glória” mozi működik.

Aug.18-án volt városunkban Szt. István érdemeit törvénybe iktató országgyűlés, minden házának – alsó és felső – együttes ülése a Kormányzó – Horthy Miklós – jelenlétében a városház udvarán. Ettől kezdve lett hivatalosan is Szent István ünnepe aug. 20.

Shvoy Lajos megyéspüspök úr 1896/1938 sz. leiratával Kéri Nándor vasútvidéki plébánosnak a „**Szent Péterről nevezett székesfehérvári prépostság préposti címét**” adományozza.

Az Országot Katolikus Tanító Egyesület Közgyűlése jött Székesfehérvárra. A Katolikus Tanítóság kegyelettel jelent meg Prohászka Ottokár sírjánál. *Finta Sándor* elnök és *Kocsár Károly* főtitkár vezetésével. Egy fehér ókeresztény, Szent Imre hímezett képével ékesített miseruhát ajándékoztak az emléktemplomnak. A Szt. István teremben tartott tanító gyűlésen váratlanul megjelent és beszélt a tanítósághoz gr. *Teleki Pál* kultuszminiszter.

Káplán változás: a távozó *Turzó Antal* helyett, *Kovács Géza*t helyezte a püspök úr a vasútvidéki plébániára

Október 13-án 9 órakor száz egyházmegyes pap jelenlétében püspöki szentmise volt a Székesegyházban „Kis- Bazilika” rangra való emelés alkalmából. Délután pedig a Hosszú temetőben eltemetett három megyés püspök, *Sellyei Nagy Ignác*, br. *Barkóczy László* és *Steiner Fülöp* hamvainak exhumálása után, a Bazilika altemplomába való temetése. Megnyitják az Egyházmegyei Múzeumot a szeminárium épületében.

Okt.16. 32 tagú küldöttség utazott Rómába a megyés püspök vezetésével”ad limina” látogatásra, (vissza csak 29-en jöttek.)

December 7. Az egyházközségünk életében jelentős dátum, a Székesfehérvári Szabad Királyi Város törvényhatósági Bizottsága szabályozta a kegyúri kérdést az Egyházmegyei. Hatósággal egyetértésben. 1939. jan. 1-jével nemcsak a belvárosi és a felsővárosi plébániák tartoznak a város kegyúrsága alá, hanem a vízivárosi és vasútvidéki plébániák, valamint az öreghegyi és maroshegyi lelkészségek is.

Ezentúl a városi temetőben lévő kápolnák tulajdonjogát a megfelelő területileg illetékes plébániák kapják. A tóvárosi Szent Keresztről elnevezett Sóstói temető kápolnájának tulajdonjoga a vasútvidéki egyházközségget illeti. Addig, amíg a város ravatalozó helyiséget nem épít, a kat. vallású halottak ravatalozása a kápolnában történik, és a ravatali díjakat a város átutalja az egyházközségnek, viszont ez köteles azt fenntartani. A Kegyúri jogokat a polgármester vagy az általa megbízott római kat. vallás és tanácsosi rangban levő tisztviselő képviseli.

A templom és a leendő plébánia felépítése és karbantartása az egyházközség kötelezettsége.

1938 -ra az orgona kivételével a templombelső teljes befejezést nyert.

1939

Febr. 10. XI. Piusz pápa halála, ezért a 11-re hirdetett tea estély elmard.

Nagybőjtben keresztúti stációk megáldása és első keresztúti ájtatosság végzése. Az egyházközségi tanácsülésen *Pálos Lajos* üdvözölte az egyházi és világi elnököt abból az alkalomból, hogy a templomépítés körüli fáradozásukért kormányzói elismerést kaptak.

Március 19-én az elkészült Szent József oltár felszentelését Kéri Nándor végzi. Özv. dr. *Kneifel Istvánné* adománya „*Prohászka püspök iránti mélységes tiszteletének maradandó emlékére*”. Szt. József, Szt. Anna, Ávilai Szt. Teréz szobrokkal, Orbán Antal szobrász művészi munkája. Az oltárt Fábrián Gáspár tervezte, *Havranek Lajos* vállalkozó készítette. A felszerelés Ledó Béla ötvös munkája.

Április 2-án volt az első Prohászka emlékünnepe templomunkban halála évfordulóján. Este 6 órakor a fényesen kivilágított templomban az emlékbeszédet *Kriegs Emil* budapesti városmajori plébános tartotta, a litániát pedig *Scheirich Antal* püspöki helynök. A kispapok énekkara énekelt, a MÁV zenekar *Seregi Prohászka* gyászindulóját játszotta. A kívül belül fényárban úszó templomot megtöltő hívő sereg virágokkal borította el a síremléket.

Május 28-án, Pünkösöd másnapján tartotta Kéri Nándor plébános első főpapi miséjét. A hívek serege egészen megtöltötte a templomot. *Dichovits Iván* emlékezett meg szent beszéde során Kéri Nándor érdemeiről. Vadász József vezetésével nagyszámú küldöttség köszöntötte és törhetetlen ragaszkodásáról biztosította szeretett plébánosát.

Hómann Bálint minisztersége alatt -- az eddig eltelt 7 évben - már 72.000 P. támogatást kapott a templom az építkezésre. Május 30-án, az egyházközség területén működő Javító Intézetet-- Fiú Otthon - Kassára helyezték át (Felvidék visszacsatolása). Helyére Ceglédről leányotthon került Székesfehérvárra. Az eltávozott Fiú Otthon vezetősége, működése, nagyon bekapcsolódott az egyházközségünk életébe. Az ideiglenes kápolna volt az egyházközségi élet megindulásakor a hivatalos szent misék helyszíne 1923 júliusáig. Hiányukat megérzi az egyházközség.

Kovács Géza káplán kórházi lelkész lett, helyére Sugár Mihály került. Az egyházközség tagjai aug. 28 este a vasútállomáson köszöntötték a Kínába utazó 3 magyar jezsuita misszionáriust.

Okt.22. A kegyúri kérdés rendezésének ügyében főpapi szentmise volt templomunkban melyen részt vett Csitáry G. Emil polgármester, *Farkas Sándor* helyettes polgármester, a Széchenyi és a Szárcsa utcával, valamint az Alsóvárossal megnagyobbodott vasútvidéki hívő sereg. A plébános ismertette a kegyúri kérdés mibenlétét, fejlődését annak történetét. A szentmise után a képviselő testület rendkívüli ülést tartott. Kéri Nándor ismertette a városi közgyűlés határozatát.